

En introduktion till World Anti-Communist League

Tobias Hübinette (VT98)

Föreliggande uppsats har för avsikt att presentera den historiska bakgrunden till bildandet av organisationen World Anti-Communist League, förkortad WACL. En skissartad historik över organisationen för nybörjare i ämnet kan här vara på sin plats.¹

WACL bildades 1954 på ett möte i Sydkorea, och var från början en samasiatisk anti-kommunistisk organisation under namnet Asian Peoples' Anti-Communist League, APACL. Från och med 1958 blir organisationen dock alltmer internationell, och genom ett möte i Taiwan 1967 antogs officiellt namnet WACL. Då fanns regionala organisationer förutom i Asien i Europa, USA, Latinamerika och i Arabvärlden, och lokala medlemsgrupper i Australien och i Afrika.

Genom åren har WACL haft sitt huvudkontor förlagt i Saigon, Taipei och London med permanent sekretariat i Seoul, och ordförande har bland annat varit den taiwanesiske regerings-tjänstemannen Ku Chen-kang och den amerikanske generalmajoren John K Singlaub.

Organisationen erhöll 1991 status som en icke-statlig organisation inom FN, och erkändes som en permanent Non-Governmental Organization (NGO) 1993. 1991 bytte WACL namn till World League for Freedom and Democracy, förkortad WLFD. Beteckningen WACL kommer dock konsekvent att användas då denna fortfarande är den gängse i inofficiella sammanhang.

Ämnet är inte helt okontroversiellt. WACLs historia är naturligt nog mer eller mindre fullständigt sammanknippad med det kalla kriget. Det är dock bekant för alla kännare av den östasiatiska situationen att detta krig i en koreansk kontext ännu inte är avslutat.

Det har under arbetets gång blivit uppenbart att material om sydkoreansk antikommunism i allmänhet och om WACL i synnerhet är praktiskt taget omöjligt att uppbringa i Sverige. Jag har dock varit i kontakt med WACLs nuvarande generalsekreterare professor Jae-seung Woo och blivit lovad tillträde till sekretariatets arkiv för fortsatta studier om organisationen. Jag har även haft tillfälle att samtala med WACLs nuvarande svenske representant, dr Åke J Ek, som också han har lovat att hjälpa mig med material för vidare studier i Koreafrågor i framtiden.

Den uppsats som ursprungligen var tänkt att teckna WACLs historia från 1954 och fram till idag har därför till min otillfredsställelse "reducerats" till en mer övergripande beskrivning av bakgrunden till och förutsättningarna för dess grundande omedelbart innan Korea-kriget, närmare bestämt Sydkoreas historia åren 1945-49.

Mitt syfte med uppsatsen är alltså att ge en komprimerad bakgrund till WACLs bildande i två separata avsnitt med åren mellan befrielsen och delningen 1945-48 som en allmänhistorisk fond och etablerandet av antikommunismen i Sydkorea 1948-49 som en direkt förhistorik, för att slutligen avsluta med en diskussion kring organisationens grundande 1954. Källor för det allmänhistoriska avsnittet har varit Andrew C Nahm och Ki-baik Lee, för den antikommunistiska bakgrunden Joong-seok Seo och för den organisatoriska beskrivningen Yong-kun Lee.

¹ För en presentation av WACL, se Frank Ching, "Right-Wing Group shifts Focus", *Far Eastern Economic Review* 11/1 1996. Ching skiljer sig i ton från många andra journalister i västvärlden som gärna framställer WACL som en extremistorganisation.

Korea delas

Den 15 augusti 1945 vid andra världskrigets slut och Japans kapitulation delades Korea i två delar i samma ögonblick som landet befriades. Orsaken till denna artificiella delning var den maktkamp som hade startat i krigets slutskede mellan de båda allierade segrarmakterna USA och Sovjet. Korea skulle helt enkelt komma att bli det första slagfältet i det kalla kriget, och är idag parentetiskt sagt på sätt och vis det sista.²

Med den 38:e breddgraden som gräns ockuperade Sovjet norra delen från den 8 augusti då krig förklarades mot Japan, medan USA besatte den södra från den 8 september då amerikanska trupper började anlända. Dagarna innan hade en hastigt sammankallad koreansk folkförsamling utropat den självständiga Koreanska folkrepubliken (KPR) med lokala folkkommittéer som bas. I norr kom KPRs folkkommittéer att bli basen på vilket staten Nordkorea kom att bildas, medan USA i söder inte erkände dessas legitimitet och i stället upprättade en egen militärregering med stöd av nationalister.

I december 1945 möttes USAs, Sovjets och Storbritanniens utrikesministrar i Moskva och enades om en förvaltarskapslösning med den koreanska halvön uppdelad i fyra zoner där också Kina skulle ingå, ett förslag som ytterligare ökade polariseringen mellan nord och syd då kommunisterna stödde förslaget medan nationalisterna valde att gå emot. Försök att genomföra Moskva-konferensens beslut genom den i mars 1946 upprättade samarbetskommissionen bröt dock samman redan i maj samma år.

I norr utmanövrerades nationalisterna under Cho Man-sik slutgiltigt av kommunisterna i februari 1946 i en process som hade pågått ända sedan Sovjets ockupation, och i söder gick kommunisterna under Pak Hon-yong under jorden i maj för att under hösten och vintern samma år provocera fram strejker och lokala uppror. Med Sovjets stöd ökade den kommunistiska partisanfraktionen med Kim Il-song som ledare gradvis sin makt i norr, medan USA i söder gav sitt stöd åt den legendariske nationalisten Yi Sung-man, exilledare i USA under den japan-ska ockupationen och övertygad antikommunist.

I februari 1947 bildades Centrala folkkommittén i Nordkorea som en provisorisk regering och i juni bildades motsvarigheten i söder, Sydkoreanska interimregeringen. Efter ytterligare misslyckade försök att bryta dödläget mellan USA och Sovjet övertog FN Koreafrågan i september och antog i november en resolution som skulle innebära val under organisationens övervakning och ett självständigt återförenat Korea med utgången av valet som bestämmande för det politiska systemet.

Sovjet vägrade dock FNs övervakningskommission tillträde till Nordkorea, och i maj 1948 genomfördes val i Sydkorea till ett parlament med 198 ledamöter och 100 tomma stolar för norra delens representanter. I juli antogs en konstitution, samma månad valdes Yi Sung-man till president och den 15 augusti utropades Republiken Korea (ROK). I september antog det nordkoreanska parlamentet en konstitution, Kim Il-sung valdes till premiärminister, och den 9 september utropades Demokratiska folkrepubliken Korea (DPRK). Därmed var formaliserandet av delningen ett faktum, och i samma ögonblick som Sydkorea föddes började kam-pen mot kommunismen.

² Avsnittet bygger som tidigare nämnts på Andrew C Nahm, *Korea: Tradition and Transformation* (New Jersey & Seoul 1993) och Ki-baik Lee, *A New History of Korea* (Cambridge, Massachusetts & London 1984).

Antikommunismen etableras

Två politiska läger var vid Sydkoreas grundande i augusti 1948 huvudmotståndarna till president Yi Sung-mans planer på att etablera en antikommunistisk stat: dels de moderata nationalisterna under ledning av Kim Ku som hade majoriteten i parlamentet och dels det med Nordkorea lierade Sydkoreanska arbetarpartiet vars popularitet framför allt hittades på landsbygden. På Yi Sung-mans sida fanns USA som i sin efterkrigspolitik betraktade Sydkorea som en front mot kommunismen, men också paradoxalt nog traditionen från den japanska ockupationens antikommunistiska ideologi.³

I oktober 1948 utbröt ett Nordkorea-vänligt uppror i Yosu-Sunchon som skakade den unga republiken i grunden. Några dagar senare gjorde soldater tillhörande 14:e regementet myteri efter att ha vägrat att ingripa mot deltagare inblandade i incidenten. Upproret slogs dock ner, men händelsen visade att Sydkoreas fortsatta existens långtifrån var säkrad. Utrensningar genomfördes inom armén, och i november antog parlamentet den nationella säkerhetslagen (Kukka poanbop) som i praktiken innebar att antikommunismen fick en juridisk befästelse.

I februari 1949 tillkännagav regeringen ett antal vägledande principer för pressen enligt den nationella säkerhetslagen som bland annat innebar att Nordkorea hädanefter alltid skulle omnämnas som ”den nordkoreanska marionettregimen”. Vidare förbjöds alla former av angrepp på USAs militära närvaron i Sydkorea och alla former av försvar för den nordkoreanska regimen.

För att antikommunismen skulle befästas ytterligare i folkdjupen ansåg Yi Sung-man det nödvändigt att skapa mobiliserande folkrörelser med just de kommunistiska massorganisationerna som förebild. I januari 1949 skapades en nationell rörelse för ungdomen efter en sammanslagning av de befintliga ungdomsorganisationerna, Koreas ungdomskår. Med president Yi som ordförande samlade organisationen åtta miljoner barn och ungdomar organiserade ner till minsta kvarter eller by.

Liknande sammanslutningar skapades också för arbetare, bönder och kvinnor, och i augusti bildades Nationella samfundet (Kungminhoe) som organiserade statliga funktionärer, högre jurister, borgmästare och byledare. I juni hade organisationen Podo Yonmaeng skapats vars uppgift var att aktivt söka upp, undersöka och omskola medborgare som kunde misstänkas ha kommunistiska sympatier. Podo Yonmaeng samlade 300 000 medlemmar, och särskilt dess kulturella avdelning var mycket aktiv för att skapa en egen sydkoreansk antikommunistisk kultur.

Därmed var tiden mogen för Yi Sung-man att eliminera sina fiender. Den 26 juni 1949 sköts Kim Ku till döds i sitt hem av en löjtnant vid namn An Tu-hui som i den efterföljande rättegången gjordes till en antikommunismens hjäte. I samband med rättegången upplöstes Kim Kus parti, och därmed erhöll Yi Sung-man egen majoritet i parlamentet. I oktober slutligen upplöstes det Sydkoreanska arbetarpartiet och 122 andra organisationer med stöd av den nationella säkerhetslagen, och i och med detta var Sydkoreas antikommunistiska system fullständigt konsoliderat och landet var internt rustat för ett inbördeskrig.

³ Avsnittet bygger på Joong-Seok Seo, ”The Establishment of an Anti-Communist State Structure following the Founding of the Korean Government”, *Korea Journal* 1/1996. Seo menar att den sydkoreanska antikommunismen slutgiltigt etablerades 1949 innan Koreakriget, och skiljer sig därmed från den allmänna uppfattningen att denna var ett resultat av kriget.

Antikommunismen som överlevnadsstrategi

I november 1953 avslutade president Yi Sung-man sitt statsbesök i Taiwan genom att tillsammans med värdlandets president, nationalist-Kinas ledare Chiang Kai-shek, offentliggöra en kommuniké som i praktiken var en inbjudan till en antikommunistisk konferens i Sydkorea året därpå. Denna gemensamma kommuniké blev upptakten till WACLs bildande.⁴

Efter ett blodigt inbördeskrig 1950-53 och en osäker och bräcklig vapenvila var Sydkorea i desperat behov av fullständigt pålitliga bundsförvanter. I landets omedelbara geografiska närhet kom Chiang Kai-sheks Taiwan att bli en naturlig allierad, och båda staterna hade det gemensamt att de var politiskt isolerade och brottades med legitimitetsproblem. Båda staterna hade också antikommunismen mer eller mindre inskriven i konstitutionen, och befann sig i den absoluta frontlinjen i det kalla kriget.

Den 15-17 juni 1954 hölls så WACLs första kongress i Chinhae med deltagande organisationer från Taiwan, Filippinerna, Thailand, Vietnam, Macao, Hongkong, Ryukyu-öarna och fastlands-Kina. Det gemensamma program som antogs innebar en kollektiv strategi för att bekämpa den kommunistiska expansionen i Asien.

I strategin ingick illegalisering av kommunistiska partier och organisationer, koncentrerade punktinsatser från de antikommunistiska krafternas sida, kulturellt utbyte och ekonomisk utveckling och regionala antikommunistiska militärallianser. Därmed hade själva grundidén med WACL fastslagits: att antikommunismen måste vara lika enad och organiserad internationellt som sin fiende.

Från och med utropandet av Sydkorea 1948 blev antikommunismen den ledande principen för landets politik, och är det fortfarande idag med vissa modifikationer trots det kalla krigets slut i övriga världen. Det är mot den bakgrunden som WACLs bildande 1954 måste ses: antikommunismen blev helt enkelt den enda överlevnadsstrategi som var möjlig för Sydkorea. Orsakerna; en tragisk delning, ett förödande inbördeskrig och ett fortsatt permanent krigstillstånd i praktiken, nödvändiggjorde en institutionalisering av antikommunismen inom själva landet och som ett resultat av detta skapandet av en internationell antikommunistisk sammanslutning, World Anti-Communist League.

Källförteckning

Ching, Frank, "Right-Wing Group shifts Focus", *Far Eastern Economic Review* (1996): January 11.

Lee, Ki-baik, *A New History of Korea* (Cambridge, Massachusetts & London 1984).

Lee, Yong-kun, "APACL and World Anti-Communist Movement", *Korea Journal* (1966): October 1.

Nahm, Andrew C, *Korea: Tradition and Transformation* (New Jersey & Seoul 1993).

Seo, Joong-Seok, "The Establishment of an Anti-Communist State Structure following the Founding of the Korean Government", *Korea Journal* (1996): Spring.

⁴ För en beskrivning av organisationens historia, program och strategi, se Yong-kun Lee, "APACL and World Anti-Communist Movement", *Korea Journal* 10/1966. Yong-kun Lee var dåvarande generalsekreteraren för WACLs koreanska sektion.

WACLs svenska sektion – extremister eller antikommunister?

Tobias Hübinette (VT99)

Med ett intresse för både nationalsocialism och Korea har jag alltid liksom de flesta antagit att World Anti-Communist League, WACL¹, är en extremistisk organisation som likt en nutida Antikomintern eller CAUR² organiserar högerextremister och fascister världen över.

Denna bild har förmedlats av de amerikanska journalisterna Scott och Jon Lee Anderson i parets uppmärksammade bok *Inside the League* som utkom 1986.³ Här framträder WACL som en världsomspännande organisation bestående av latinamerikanska dödspatruller, amerikanska högerextremister, västeuropeiska nationalsocialister, östeuropeiska exilfascister, antikommunistiska gerillor i Afrika och för Koreas del en kombination av fanatiska moonies, agenter från KCIA och president Park Chung-hee.

I Sverige uppmärksammades WACL 1986 i samband med Palmemordet, som en tänkbar förövare.⁴ Därefter har organisationen varit en ständig följetong i framför allt den svenska vänsterpressen.⁵

Ett besök på WACLs högkvarter i Seoul i december 1998 ledde till att jag omvärderade organisationen. Efter en intervju med professor Woo Jae-seung, generalsekreterare i WACL sedan mitten av 70-talet, samt studier i organisationens arkiv, framträdde en mer komplicerad bild.

Jag har i en tidigare uppsats⁶ berört bakgrunden till WACLs bildande 1954 som Asian Peoples' Anti-Communist League, APACL.⁷ Slutsatsen var att WACL, som ett uttryck för organiserad antikommunism, helt enkelt var en politisk nödvändighet för ett isolerat Sydkorea. Bredvid Sydkorea var Taiwan och Filippinerna naturligt nog representerade på den första kongressen i Sunch'ôn, men även medlemsorganisationer från Thailand, Vietnam, Macao, Hong Kong och Ryukyu-öarna samt exilkinesiska grupper från fastlands-Kina fanns på plats.

Sett ur ett asiatiskt perspektiv är WACL en pan-asiatisk samarbetsorganisation, varken mer eller mindre extrem än någon annan. Detta är viktigt att komma ihåg när man diskuterar WACLs kopplingar till olika former av extrema yttringar.⁸

Vad beträffar de specifika "anklagelserna" mot verksamheten i Korea, Enighetskyrkan, KCIA samt president Park Chung-hee, svarade professor Woo Jae-seung att den japanska sektionen tidigare hade en före detta moonie som ordförande, att KCIA sköter sin egen under-

¹ *The WFLD strides into the 21st Century* (WFLD, odaterad skrift), samt *Hangukchajuch'ongyônmaeng. Orinûn irôn irûl hapnida* (1998, Seoul). 1990, i samband med kalla krigets slut, bytte organisationen namn till World League for Freedom and Democracy, WFLD. Då organisationen dock fortfarande är mest känd under sitt gamla namn, används därför genomgående beteckningen WACL.

² Antikomintern var Nazi-Tysklands svar på Sovjets Komintern, och CAUR (Comitati d'Azione per la Universalità di Roma) var det fascistiska Italiens internationella organisation för fascister i hela världen.

³ Scott Anderson & Jon Lee Anderson, *Inside the League. The shocking Exposé of how Terrorists, Nazis, and Latin American Death Squads have infiltrated the World Anti-Communist League* (New York, 1986). Detta är det enda större verk som har skrivits om WACL.

⁴ Se bland annat Håkan Hermansson, Maja-Lena Rådelius & Lars Wenander, "Brevet som polis har missat. Anonymt USA-tips: Anti-kommunister har planlagt mordet", *Arbetet* 4/4 1987, samt Bert Willborg, "Sparkad general ledare för ligan", *Aftonbladet* 16/11 1987.

⁵ Se bland annat Stieg Larsson, "Fascisternas internation", *Internationalen* 1/1987, samt Jonas Fogelqvist, "WACL-fascism, terror och anständiga svenskar", *Arbetaren* 4/9 1987.

⁶ Tobias Hübinette, "Antikommunismen i Sydkorea 1945-49: World Anti-Communist League etableras", 1998, opublicerad B-uppsats Institutionen för Orientaliska språk Stockholms universitet.

⁷ APACL ombildades 1967 till World Anti-Communist League, WACL. Det går därför att urskilja tre organisationsperioder: APACL 1954-67, WACL 1967-90 och WFLD 1990-.

⁸ Intervju med professor Woo Jae-seung 28/12 1998.

rättelseverksamhet och att WACL inte är en statlig organisation, och därför omöjligt kan kopplas till någon president.⁹

Dock medgav han att det har hänt att grupper med tvivelaktig ideologi har varit medlemmar i WACL, men dessa har också uteslutits när detta har uppdragats. Problemet med en internationell organisation som WACL som samlar grupper från vitt skilda kulturkretsar är att räcker med att vara emot kommunismen för att få vara medlem. Dessutom, underströk professor Woo, är nationalsocialism inte en stigmatiserad ideologi i vare sig Korea eller Asien.¹⁰

Detta är bakgrunden till föreliggande arbete, att med WACLs svenska sektion som exempel utröna vad som är sant. Frågeställningen är därför: Är WACL en organisation bestående av extremister och till och med nationalsocialister, eller är dess medlemmar inget annat än anständiga antikommunister? Tesen är att WACL som en ursprungligen koreansk organisation har utnyttjats av västerländska extremister för att med en etablerad organisation som front kunna skaffa sig legitimitet och möjlighet att påverka politiskt.

WACLs svenska sektion bildades 1967, samma år som moderorganisationen. Sektionen har genom åren haft följande ordföranden: professor Birger Nerman 1967-70¹¹, ekon dr Arvo Horm 1970-84¹², riksdagsledamot och fil dr Birger Hagård 1984-88¹³ samt jur dr Åke J Ek 1988-¹⁴.

Under arbetets gång har en artikelsamling om WACL av både svensk och utländsk härkomst byggts, inklusive årgångar av WACLs officiella publikation i Asien, Asian Outlook, samt den exilestniska tidningen Teataja. Viktigaste källan är den svenska sektionens material som finns samlat på sekretariatet Seoul, och som täcker åren 1977 och fram till idag. Dessutom finns material från åren 1967-71 i professor Birger Nermans personarkiv på Riksarkivet. Den huvudsakliga delen av sektionens arkiv förvaras dock fortfarande hos privatpersoner, och är därför oåtkomligt i skrivande stund.

Källmaterialet är så fragmentariskt och ofullständigt att en genomgripande historik över WACLs svenska sektion för närvarande är omöjlig att skriva, och tyngdpunkten har därför fått läggas på personnivån. I valet av ett representativt urval har kontinuitet och fullständighet fått avgöra, och då det inte har gått att rekonstruera sektionens styrelse eller medlemsstock har kongressdelegaterna fått ersätta dessa.

Bortsett från enstaka frågetecken har det, huvudsakligen via WACLs arkiv, gått att få fram samtliga svenska delegater från första kongressen i Saigon 1968 till 1998 års i Bangkok. Arbetsmetoden är att granska de olika delegaternas politiska hemvist för att på så sätt hitta ett svar på frågeställningen. Dispositionen ser ut på följande sätt: efter en kort historik följer en genomgång av de olika kongressdelegaterna, och därefter en avslutande diskussion.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ ”Your Excellency, honorable guests”, 1970, RA Birger Nermans arkiv vol 16.

¹² Brev från Arvo Horm och Anders Larsson till general Lee Hon-kon 6/9 1977, WACLs arkiv Seoul.

¹³ Brev från Birger Hagård till hedersordförande Ku Cheng-kang 12/11 1987, WACLs arkiv Seoul.

¹⁴ Brev från Birger Hagård till professor Woo Jae-seung 8/11 1988, WACLs arkiv Seoul.

WACLs svenska sektion

Historien om den svenska sektionen av WACL är historien om de exilestniska kretsarna i Sverige. Innan sektionen bildades hade kontakter upprättats med WACLs föregångare APACL. Den svenska sektionens förste ordförande professor Birger Nerman, sedan 1943 ordförande för Baltiska kommittén¹⁵, besökte tillsammans med den ledande exilesten Arvo Horm i oktober 1962 APACLs kongress i Tokyo.¹⁶ Horm besökte därefter flera efterföljande APACL-kongresser, bland annat den i september 1965 i Manila.¹⁷

På kongressen i Taipei den 25-29 september 1967 då WACL bildades närvarade både Arvo Horm och Birger Hagård, den svenska sektionens andre och tredje ordförande.¹⁸ Båda var på 70-talet aktiva inom Baltiska kommittén som sekreterare respektive ordförande.¹⁹ Efter kongressen bildades den svenska sektionen av WACL på hösten 1967.²⁰

Sektionen arbetade som en lös paraplyorganisation, och enligt en verksamhetsberättelse för åren 1969-70 var följande grupper knutna till sektionen: Baltiska kommittén, Junikommittén, Demokratisk Allians, Mare Balticum samt Kommittén för ett fritt Asien.²¹

Junikommittén, också kallad Svenska Frihetsrådet, bildades 1959 som en kampanjorganisation mot Sovjetledaren Nikita Chrusjtjovs tillänkta statsbesök i Sverige samma år.²² Demokratisk Allians bildades 1967 som en aktivistisk organisation för högerungdomar och studenter i syfte att bekämpa vänstern.²³ Mare Balticum var namnet på en tidskrift som började ges ut 1965 av det två år tidigare bildade Ostseegesellschaft, en sammanslutning bestående av akademiker från Östersjöområdet under ledning av professor Johannes Paul.²⁴ Kommittén för ett fritt Asien bildades 1965 för att stödja de antikommunistiska regimerna i Vietnam, Sydkorea och Thailand.²⁵

Sektionen styrelse utgjordes 1970 av Birger Nerman som hedersordförande, Arvo Horm som nytitillträdd ordförande, Birger Hagård som vice ordförande, Anders Larsson som generalsekreterare, Lars Eric Nyman som sekreterare, Jan Tullberg som ordförande för ungdomsavdelningen och Carl G Holm som pressekreterare.²⁶

Vid mitten av 70-talet ägnade sig sektionen åt att bekämpa vänstern i form av publicistisk informationsverksamhet, seminarier och studiecirklar, protestskrivelser och upprop, och demonstrationer och möten.²⁷

Tack vare sektionens anonymitet erhöll WACL liten uppmärksamhet i Sverige. Det går inte att hitta någon aktivitet där WACLs svenska sektion agerade i eget namn. Det första omnämnande som finns daterar sig till oktober 1967 då den nybildade sektionen representerad av

¹⁵ *Vem är det 1971* (Stockholm, 1970).

¹⁶ "Your Excellency, honorable guests", 1970, RA Birger Nermans arkiv vol 16.

¹⁷ "Aasia on vöti sõjale vöi rahule Maailmas", *Teataja* 2/10 1965, samt "APACL 12. konverents Söulis", *Teataja* 22/10 1966.

¹⁸ *Two Decades of WACL* (Taipei, 1987), samt "WACL. Historien om den organiserade fascismen", *Norrskensflamman* 21/11 1987.

¹⁹ Birger Hagård & Åke J Ek, "Arvo Horm. Politiskt skicklig i kampen för exilbalter", *Svenska Dagbladet* 17/5 1996, "WACL. Historien om den organiserade fascismen", *Norrskensflamman* 21/11 1987, samt "Baltiska kommittén har ordet", *Fria Ord* 16/8 1975.

²⁰ "Scandinavian 10th anniversary report", 1977, WACLs arkiv Seoul.

²¹ "WACL Sweden Chapter. Summary of Activities 1969/70", juli 1970, RA Birger Nermans arkiv vol 16.

²² "Frihet vid ett fritt hav. Aktioner i samband med Kosygins besök i Sverige", *Junikommitténs bulletin* 2/1968.

²³ "Demokratisk Allians. Upprop", 27/4 1967, RA Birger Nermans arkiv vol 13.

²⁴ Gunnar Fredriksson, "Kända svenskar medverkar i nynazistisk tidskrift", *Aftonbladet* 6/9 1966.

²⁵ "WACL Sweden Chapter. Summary of Activities 1969/70", juli 1970, RA Birger Nermans arkiv vol 16.

²⁶ Ibid.

²⁷ "Report from Sweden", april 1977, WACLs arkiv Seoul.

Arvo Horm sammanträffade med en delegation amerikanska republikaner på besök i Sverige.²⁸ Därefter var det helt tyst fram till internstriden 1978-82.

1978 valdes en engelsman bosatt i USA, Dr Roger Pearson, till WACLs ordförande.²⁹ Pearson hade en bakgrund som organiserad nationalsocialist, och under dennes ordförandeskap som varade fram till 1980 erhöll ett flertal sådana grupper i Västeuropa medlemskap i WACL.

För svensk del gällde detta gammelnazisterna i Sveriges Nationella Förbund, SNF.³⁰ I februari 1979 deltog revisor Åke Lindsten, ordförande för SNF, på Euro-WACLs kongress i Köpenhamn, den västeuropeiska medlemsorganisation som Pearson hade bildat.³¹ Samma år i april deltog samme representant på WACLs 12:e kongress i Asunción.³²

Nationalsocialisternas närvaro ledde till att en utredning tillsattes som 1981 utmynnade i en hemligstämplad rapport kallad The Blue Document där ”infiltrationen” redovisades i detalj.³³ Den svenska sektionen motsatte sig kraftfullt SNFs medlemskap i WACL³⁴, som upphörde 1982 i samband med Pearson-falangens nederlag.³⁵ Det bör i sammanhanget nämnas att de asiatiska medlemsgrupperna och sekretariatet i Korea tog ställning mot Pearson och nationalsocialisterna.

1984-85, i samband med ordförandebytet och Birger Hagårds tillträde, omorganiserades WACL-sektionen i en svensk och en estnisk del där den sistnämnda under namnet Estniska antikommunistiska rådet fortsatte med Arvo Horm som ordförande.³⁶

Mordet på statsminister Olof Palme i februari 1986 fick konsekvenser för WACL som organisation. Källor pekade ut WACL som en tänkbar föröväre, och i samband med det kom också den svenska sektionen i blickpunkten.³⁷ Skrivierna fick till resultat att Birger Hagård under hård press tvingades avgå som ordförande för att ersättas av Åke J Ek.³⁸

Under Eks ordförandeskap inträdde Nordiska Krigs- och FN-veteranförbundet som medlemsorganisation i WACL, en veteranförening för krigsfrivilliga från Finland, Korea och FN-sammanhang med denne som ordförande.³⁹ Föreningen representerades i augusti 1988 på WACLs 18:e kongress i Dallas, men hade dock lämnat organisationen 1994.⁴⁰

1996 avled Arvo Horm, ordförande för Estniska antikommunistiska rådet, och ersattes av dipl ing Mikhel Mathiesen.⁴¹

Att döma av korrespondensen i WACL-arkivet är aktiviteten inom WACLs svenska sektion vid slutet av 90-talet inte särskilt hög. Det senaste skulle i så fall vara planer på att bilda ett ”nordiskt-baltiskt råd” för de olika sektionerna i Norden och Balticum.⁴²

²⁸ Lars Svedgård, ”(h)ysch-hysch!”, *Expressen* 24/10 1967.

²⁹ Scott Anderson & Jon Lee Anderson (1986), 92-103.

³⁰ Anna-Lena Lodenius & Stieg Larsson, *Extremhögern* (Stockholm, 1994), 105-14.

³¹ Åke Lindsten, ”Mäktig europeisk antikommunistisk konferens i Köpenhamn”, *Fria Ord* 2/1979.

³² Åke Lindsten, ”WACL-den antikommunistiska världorganisationen-har hållit världskonferens”, *Fria Ord* 8/1979.

³³ Madeleine Gedin, ”Hemligt dokument avslöjar extremhögerns strider”, *Aftonbladet* 16/8 1981.

³⁴ Brev från Arvo Horm till professor Woo Jae-seung 9/3 1979, WACLs arkiv Seoul.

³⁵ Scott Anderson & Jon Lee Anderson (1986), 92-103.

³⁶ Brev från Anders Larsson till professor Woo Jae-seung 28/3 1985, WACLs arkiv Seoul.

³⁷ Se bland annat Jonas Gummesson, ”Generalens högermän granskas av spanarna”, *Expressen* 15/11 1986, Niklas Krantz, ”Högersekt skulle få mordbeskedet?”, *Aftonbladet* 15/3 1987, samt ”Senator tipsade om Palmemordet”, *Aftonbladet* 15/11 1987.

³⁸ Brev från professor Woo Jae-seung till Birger Hagård 9/12 1987, WACLs arkiv Seoul, samt Brev från Åke J Ek till professor Woo Jae-seung 21/6 1988, WACLs arkiv Seoul.

³⁹ Brev från Åke J Ek till professor Woo Jae-seung 21/6 1988, WACLs arkiv Seoul.

⁴⁰ Brev från Åke J Ek till professor Woo Jae-seung 11/4 1994, WACLs arkiv Seoul.

⁴¹ Brev från Åke J Ek till professor Woo Jae-seung 14/9 1998, WACLs arkiv Seoul.

⁴² Ibid.

WACLs svenska kongressdelegater

Följande lista på samtliga svenska WACL-delegater från 1:a kongressen i Saigon 1968 till den 30:e i Bangkok 1998 bygger på, om inget annat anges, den skrift organisationen gav ut i samband med sitt 20-årsjubileum 1987.⁴³

1, 16-18/12 1968 Saigon
Arvo Horm, Lars Eric Nyman

2, 3-5/12 1969 Bangkok
Arvo Horm⁴⁴, Bertil Häggman, Lars Eric Nyman

3, 15-17/9 1970 Kyoto, Japan
Arvo Horm

4, 21-26/7 1971 Quezon City, Filippinerna
Anders Larsson

5, 23-28/8 1972 Mexico City
Carl G Holm

6, 29/8-1/9 1973 London⁴⁵
Eric Brodin, Carl G Holm, Arvo Horm, Bertil Häggman, Erland Högberg, Christopher Jolin, Anders Larsson, Adelaida Lemberg

7, 8-11/4 1974 Washington⁴⁶
Arvo Horm, Toomas Jürisoo

8, 21-25/4 1975 Rio de Janeiro, Brasilien
Arvo Horm⁴⁷

9, 30/4-3/5 1976 Seoul
Arvo Horm

10, 18-22/4 1977 Taipei
Arvo Horm

11, 27/4-1/5 1978 Washington
Arvo Horm, Åke J Ek, Anders Larsson, Åke Lindsten⁴⁸

12, 23-27/4 1979 Asunción
Arvo Horm⁴⁹, Åke Lindsten⁵⁰, Lars Eric Nyman⁵¹

⁴³ *Two Decades of WACL* (Taipei, 1987).

⁴⁴ "Antikommunistlik suurkongress Saigonis", *Teataja* 18/1 1969.

⁴⁵ För en fullständig delegatförteckning, se "WACL kongress Londonis", *Teataja* 29/9 1973.

⁴⁶ För en fullständig delegatförteckning, se "Suur anti-kommunistlik konverents Washingtonis", *Teataja* 27/4 1974.

⁴⁷ "Tagasilöögid USA-le ja hädaohud Euroopale põhjustavad uusi suundi maailmapoliitikas", *Teataja* 20/6 1975.

⁴⁸ Scott Anderson & Jon Lee Anderson (1986), 97.

13, 24-27/7 1980 Genève, Schweiz
Arvo Horm, Anders Larsson, Ingemar Larsson⁵²

14, 3-7/8 1981 Taipei
Åke J Ek, Arvo Horm, Jörgen Lundqvist⁵³

15, 6-9/12 1982 Tokyo
Anne-Mari Asker, Arvo Horm, Anders Larsson⁵⁴

16, 20-23/9 1983 Luxemburg
Anne-Mari Asker⁵⁵, Arvo Horm, Anders Larsson

17, 3-7/9 1984 San Diego, USA
Birger Hagård

18, 9-13/9 1985 Dallas, USA
Arvo Horm⁵⁶, Lars Eric Nyman⁵⁷

19, 7-10/9 1986 Luxemburg
Åke J Ek, Arvo Horm⁵⁸, Mikhel Mathiesen⁵⁹

20, 16-23/8 1987 Taipei
Birger Hagård, Bertil Häggman

21, 27-28/8 1988 Genève, Schweiz⁶⁰
Börje Didong, Åke J Ek, Carl-Eric Svensson, Sven Wissén

22, 20-24/8 1989 Brisbane, Australien
Åke J Ek

23, 21-26/7 1990 Bryssel
-

24, 9-13/8 1992 Budapest
Jemms CC Chang

⁴⁹ Brev från Arvo Horm till Dr Juan Manuel Frutos 22/3 1979, WACLs arkiv Seoul.

⁵⁰ Åke Lindsten, "WACL-den antikommunistiska världsorganisationen-har hållit världskonferens", *Fria Ord* 8/1979.

⁵¹ Brev från Anders Larsson till professor Woo Jae-seung 28/2 1986, WACLs arkiv Seoul.

⁵² "WACL maailmakongress esimest korda Euroopas", *Teataja* 16/3 1980.

⁵³ "Vaba Aasia ja kaks Hiinat", *Teataja* 21/2 1981.

⁵⁴ "Maailma antikommunistid suurkongressil Tokios", *Teataja* 8/1 1983.

⁵⁵ "Toetust Euroopaparlamenti Balti Resolutsioonile", *Teataja* 15/10 1983.

⁵⁶ "Antikommunistlikud vastupanuliikumised kogunesid Dallasesse", *Teataja* 5/10 1985.

⁵⁷ Brev från Anders Larsson till professor Woo Jae-seung 28/2 1986, WACLs arkiv Seoul.

⁵⁸ "Võidelda rahu eest vabaduses", *Teataja* 27/9 1986.

⁵⁹ "Võidelda rahu eest vabaduses", *Teataja* 27/9 1986.

⁶⁰ För en fullständig delegatförteckning, se Brev från Åke J Ek till Pierre Schifferli 21/6 1988, WACLs arkiv Seoul.

25, 22-25/10 1993 Berlin
Jemms CC Chang, Helena Nilsson⁶¹

26, 2-5/8 1994 Moskva

-

27, 27-30/7 1995 New York, USA

-

28, 19-22/5 1996 Taipei
Rolf Clarksson, Åke J Ek, Lennart Hansson

29, 16-19/9 1997 Washington
Åke J Ek

30, 27-30/8 1998 Bangkok
Åke J Ek

Av totalt 24 olika delegater bortfaller tre i brist på källmaterial: Adelaida Lemberg, Erland Högberg och Helena Nilsson.

De övriga 21 delas upp i följande grupper: exilester (Arvo Horm⁶², Ann-Marie Asker⁶³, Mikhel Mathiesen⁶⁴), aktivister i Demokratisk Allians respektive skribenter i tidskriften *Contra* (Lars Eric Nyman⁶⁵, Bertil Häggman⁶⁶, Anders Larsson⁶⁷, Carl G Holm⁶⁸, Christopher Jolin⁶⁹, Eric Brodin⁷⁰, Toomas Jürisoo⁷¹, Ingemar Larsson⁷², Jörgen Lundqvist⁷³, Birger Hagård⁷⁴), före detta eller fortfarande aktiva nationalsocialister (Åke J Ek⁷⁵, Åke Lindsten⁷⁶, Rolf Clarksson⁷⁷, Lennart Hansson⁷⁸), veteraner från Svenska Koreaambulansen (Carl-Eric Svensson⁷⁹, Sven Wissén⁸⁰, Börje Didong⁸¹) och exilkineser (Jemms CC Chang⁸²).

Exilesterna och den ende exilkinesiske representanten kan inte sägas vara några extremister, även om Arvo Horm under sin livstid anklagades för att vara både "CIA-agent" och

⁶¹ Brev från Åke J Ek till Dr Chao Tze-chi 20/12 1993, WACLs arkiv Seoul.

⁶² Birger Hagård & Åke J Ek, "Arvo Horm. Politiskt skicklig i kampen för exilbalter", *Svenska Dagbladet* 17/5 1996.

⁶³ "Toetust Euroopaparlamenti Balti Resolutsioonile", *Teataja* 15/10 1983.

⁶⁴ "Võidelda rahu eest vabaduses", *Teataja* 27/9 1986.

⁶⁵ "Demokraatliku alliansi konverents", *Teataja* 14/11 1970.

⁶⁶ "Bertil Häggman, "Terrorism-vår tids krigföring", *Contra* 2/1979.

⁶⁷ "Demokratisk Allians. Upprop", 27/4 1967, RA Birger Nermans arkiv vol 13.

⁶⁸ Lars Wenander & Håkan Hermansson, "De anständiga svenskarna i extrem-högerns tjänst... De spred förtalet av Palme!", *Arbetet* 29/11 1987.

⁶⁹ Se flera nummer av *Argument för Frihet och Rätt* 1970-74.

⁷⁰ Eric Brodin, "Varför suer Kowalski", *Contra* 2/1976.

⁷¹ "Demokraatliku alliansi aastakoosolek", *Teataja* 18/10 1969.

⁷² "Kurage", *Argument för Frihet och Rätt* 1/1970.

⁷³ "Vastyaktsioonid Ida-Saksa propagandale Västeråsis", *Teataja* 1/11 1977.

⁷⁴ "Demokratisk Allians. Upprop", 27/4 1967, RA Birger Nermans arkiv vol 13.

⁷⁵ "Två nazister åtalas för vapenstöld", *Arbetaren* 8/6 1946.

⁷⁶ Anna-Lena Lodenius & Stieg Larsson (1994), 105-14.

⁷⁷ Rolf Clarksson, "Kamratskap-vår rörelses grundval!", *Ungdomsfronten* 3-4/1942.

⁷⁸ "Med Lindholm till seger!", *Ungt Folk* 2/1942.

⁷⁹ "Verksamhetsberättelse 1996", 4/4 1997, i författarens ägo.

⁸⁰ "Verksamhetsberättelse 1963", *Koreansk Journal* 3/1964.

⁸¹ *Kamratförbundet för Svenska Koreaambulansen. Styrelsemedlemmar och ledamöter för verksamhetsåret 1955-1956*, (Stockholm, odaterad broschyr).

⁸² Brev från Åke J Ek till professor Woo Jae-seung 20/3 1994, WACLs arkiv Seoul.

”reaktionär”, samtidigt som han var medlem i Demokratisk Allians.⁸³ Likaså kan veteranerna från Koreakriget, medlemmar i Kamratförbundet för Svenska Koreaambulansen, avfärdas som sådana även om alla tre samtidigt var medlemmar i Klara-Lidingö FBU, en förening som uteslöts ur moderorganisationen 1993 efter att styrelseledamöterna avslöjats som nationalsocialister.⁸⁴

Kvar är 14 delegater varav tio högerextremister och fyra nationalsocialister, en majoritet av de totalt 21 ”identifierade” delegaterna. Det kan här vara på sin plats att nämna något om organisationen Demokratisk Allians och tidskriften *Contra*.

Demokratisk Allians bildades 1967 som en aktivistorganisation för högerungdomar. Organisationen gjorde sig känd för sina hårdföra metoder, och några medlemmar försökte vid ett tillfälle i mars 1970 tända eld på Vietnambulletinens tryckeri.⁸⁵ Hösten 1973 beslöt Moderata Ungdomsförbundet, MUF, att rekommendera sina avdelningar att inte tillåta dubbelanslutna medlemmar.⁸⁶ Ett bombattentat mot lokalavdelningens lokal i Stockholm under pingsthelgen 1974, ett verk utfört av nationalsocialister men med medlemmar i organisationen inblandade, väckte stor uppmärksamhet.⁸⁷ Demokratisk Allians splittrades i flera fraktioner, varav en del fortsatte under det gamla namnet med Anders Larsson i ledningen.⁸⁸

En annan del under ledning av Carl G Holm bildade Stiftelsen Progressiv information och började ge ut en tidskrift med samma namn, från 1976 tidskriften *Contra*.⁸⁹ *Contra*, som fortfarande ges ut, gjorde sig känd för att försvara apartheid i Sydafrika, dikturer i Latinamerika och för att sälja en piltavla i form av ett antisemitiskt nidorporträtt av Olof Palme.⁹⁰ På senare år har invandrarfientliga artiklar förekommit i tidskriften.⁹¹

Bland gruppen högerextremister framträder Christopher Jolin som mer radikal med antisemitisk och historierevisionistisk publicistverksamhet, aktivitet i invandrarfientliga *Bevara Sverige Svenskt*, BSS, samt medverkan i antisemitiska närradioprogrammet *Radio Islam*.⁹² Vad gäller nationalsocialisterna har Åke J Ek och Lennart Hansson båda en bakgrund inom *Svensk Socialistisk Samling*, Sven Olov Lindholms nationalsocialistiska parti.⁹³ Åke Lindsten var medlem i Sveriges Nationella Förbund sedan 40-talet och dess ordförande på 70-talet. Ragnar Clarksson slutligen var på 40-talet ledare för den egna gruppen *Fosterländsk Enad Ungdom*.⁹⁴

⁸³ Se bland annat Janerik Larsson, *Spionen som politiker* (Uddevalla 1969), 68-74, samt ”Demokratisk Allians. Upprop”, 27/4 1967, RA Birger Nermans arkiv vol 13.

⁸⁴ Per Norlin & Stefan Sjölin, ”Nazister samlades i FBU”, *Värnpliktsnytt* april/1997.

⁸⁵ Eva Dannstedt, ”Attentatet mot Vietnam-bulletinen”, *Folket i Bild/Kulturfront* 13/1974.

⁸⁶ ”Moderaterna vill inte ha oss-av taktiska skäl”, *Aftonbladet* 5/6 1974.

⁸⁷ Göran Skytte, ”Avslöjande razzia. Nazisterna har lagrat vapen!”, *Arbetet* 20/6 1974.

⁸⁸ ”Anmälan av ny ansvarig utgivare för vår tidskrift *Opinion för Frihet*”, 27/7 1978, PRV Periodisk skrifts arkiv, Stockholm.

⁸⁹ ”Utdrag ur protokoll fört vid konstituerande styrelsesammanträde för Stiftelsen Progressiv information”, 12/10 1974, PRV Periodisk skrifts arkiv, Stockholm.

⁹⁰ Anna-Lena Lodenius, ”Kalla mig inte extremist”, *Frihet* 11/1987.

⁹¹ Se till exempel Tommie Ullman, ”Invandringen: från tillgång till kris”, *Contra* 2/1996.

⁹² Anna-Lena Lodenius & Stieg Larsson (1994), 21-22.

⁹³ För en historik om partiet, se Heléne Lööw, *Hakkorset och Wasakärven* (Munkedal, 1990).

⁹⁴ För information om dessa grupper, se Holger Carlsson, *Nazismen i Sverige. Ett varningsord* (Stockholm, 1942).

Avslutande diskussion

Vad som kortfattat har beskrivits är uppkomsten och bildandet av WACLs svenska sektion, dess verksamhet och historia fram till dags dato samt de olika kongressdelegaterna under denna period.

Delegaternas politiska hemvist har med tre undantag utretts, och därefter delats upp i fem undergrupper. Undersökningen visar att av 21 politiskt definierade delegater är 14 högerextremister eller nationalsocialister, en siffra som motsvarar 67 procent. De resterande utgörs av olika invandrargrupper i exil eller veteraner från Koreakriget.

Ett annat sätt att räkna är att se på den totala representationen. Av en sammanlagd summa på 61 delegatbesök utgör gruppen högerextremister och nationalsocialister 33 motsvarande 54 procent. Räknar man bort att en enda person, exilesten Arvo Horm, representerade hela 16 gånger eller 26 procent blir övervikten ännu tydligare.

WACLs svenska sektion har från början dominerats av extremister av det slag som moderorganisationen i Korea inte önskar som medlemmar. Vid intervjun med professor Woo Jae-seung framgick det också att han var medveten om problemet med den svenska sektionen.⁹⁵

Situationen är dock likartad i många andra länder i väst. Den italienska sektionen bestod tidigare av Movimento Sociale Italiano, MSI, efterföljaren till Mussolinis parti, den exilrömiska sektionen utgjordes av krigsförbrytare från fascistiska Järngardet, den holländska sektionen av SS-veteraner och så vidare.⁹⁶

Betraktar man WACL som en ursprungligen asiatisk och koreansk organisation, vilket helt är korrekt, ter sig detta ännu märkligare. Det innebär att WACL och Korea har manipulerats av personer och grupper som anser att "den gula rasen" är underlägsna "den vita".

Det historiska sammanhang WACL handlar om är det kalla krig som utbröt i samband med andra världskrigets slut 1945. Nationalsocialisters enda sätt att överleva utan att bli helt marginaliserade politiskt var att börja kalla sig antikommunister. De valde att liera sig med asiatiska antikommunister vars politiska kunskaper om västerländska förhållanden var begränsade, och därför lättlurade.

Jag menar att undersökningen tydligt visar att så är fallet med den svenska sektionen. Jag menar vidare att dess medlemmar verkar under falskt flagg, och att det är den koreanska moderorganisationen som utnyttjas, inte tvärtom.⁹⁷ Jag anser att det finns ett visst mått av rasism bakom detta, inte helt olikt det sätt den extrema vänstern i väst har använt sig av kommunistiska stater och rörelser i Asien för att erhålla legitimitet.

⁹⁵ Intervju med professor Woo Jae-seung 28/12 1998.

⁹⁶ Scott Anderson & Jon Lee Anderson (1986).

⁹⁷ Detta menar många andra som har skrivit om WACL, se bland annat Anna-Lena Lodenius & Stieg Larsson (1994), 266-67.

Källförteckning

Otryckta källor

PRV Periodisk skrift, Stockholm
Opinion för Frihet
Progressiv Information

Riksarkivet, Stockholm
Professor Birger Nermans arkiv
Volym 13
Volym 16

WACL, Seoul
Korrespondens från svenska sektionen, 1977-98

Övrigt

Hübinette, Tobias, "Antikommunismen i Sydkorea 1945-49: World Anti-Communist League etableras", opublicerad B-uppsats, Institutionen för Orientaliska språk, Stockholms universitet, 1998

Woo Jae-seung, intervju utförd av författaren 28/12 1998

Tryckta källor

Tidningar och tidskrifter

Aftonbladet, 1966, 1974, 1987

Arbetaren, 1981, 1987

Arbetet, 1974, 1987

Asian Outlook, 1974-87

Contra, 1996

Expressen, 1967, 1986

Folket i Bild/Kulturfront, 1974

Fria Ord, 1975, 1979

Frihet, 1987

Internationalen, 1987

Junikommitténs bulletin, 1968

Norrskensflamman, 1987

Svenska Dagbladet, 1996

Teataja, 1965-86

Värnpliktsnytt, 1997

Litteratur

Anderson, Scott & Anderson, Jon Lee, *Inside the League. The shocking Exposé of how Terrorists, Nazis, and Latin American Death Squads have infiltrated the World Anti-Communist League* (New York, 1986)

Carlsson, Holger, *Nazismen i Sverige. Ett varningsord* (Stockholm, 1942)
Hangukchajuch'ongyônmaeng. Orinûn irôn irûl hapnida (1998, Seoul)
Larsson, Janerik, *Spionen som politiker* (Uddevalla 1969)
Lodenius, Anna-Lena & Larsson, Stieg, *Extremhögern* (Stockholm, 1994)
Löow, Hélène, *Hakkorset och Wasakärven* (Munkedal, 1990)
Two Decades of WACL (Taipei, 1987)
Vem är det 1971 (Stockholm, 1970)
The WLFD strides into the 21st Century (WLFD, odaterad skrift)